

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

САВЧЕНКО КОСТЯНТИН ВІКТОРОВИЧ

УДК 502.13:330.341.1

**УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ
ЕКОЛОГО-ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ЕКОНОМІКИ**

Спеціальність 08.00.06 –
економіка природокористування
та охорони навколишнього середовища

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Суми – 2008

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Сумському державному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент
Борнос Вікторія Георгіївна,
Сумський державний університет,
докторант.

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Борисова Вікторія Анатоліївна,
Сумський національний аграрний університет,
професор кафедри фінансів;

кандидат економічних наук, старший науковий
співробітник
Кавуненко Лідія Пилипівна,
Центр дослідження науково-технічного потенціалу
та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України,
заступник директора.

Захист відбудеться „__” _____ 2008 р. о _____ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 55.051.01 Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, ауд. М-209.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2.

Автореферат розісланий „__” _____ 2008 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

В.В. Сабадаш

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Задача забезпечення раціонального природокористування та зниження екодеструктивного впливу економіки на навколишнє природне середовище не може вирішуватися лише за рахунок обмеження економічного зростання. Світовий досвід свідчить, що розвиток економіки з урахуванням екологічних обмежень має здійснюватися виключно на основі екологічно орієнтованих інновацій.

Виходячи зі специфіки процесів екологічно спрямованого інноваційного розвитку, виникає потреба в його адекватному, системному та цілеспрямованому фінансовому управлінні. Разом з тим, існуючий фінансовий механізм управління еколого-інноваційним розвитком економіки не виконує в достатній мірі покладених на нього завдань щодо стимулювання переходу до більш екологічних технологій та вимагає удосконалення.

Питанням інноваційного розвитку економіки присвячена велика кількість фундаментальних досліджень. Перш за все, це праці С. Глазьева, Г. Доброва, М. Кондратьєва, І. Лукінова, В. Маєвського, Е. Менсфілда, Б. Санто, Б. Твісса, Д. Фрімена, Й. Шумпетера. Дослідження екологічно орієнтованих інноваційних процесів та фінансових інструментів їх забезпечення знайшли відображення у працях таких вітчизняних науковців, як В. Александрова, О. Амоша, Ю. Бажал, О. Балацький, В. Борисова, В. Геєць, А. Даниленко, С. Ілляшенко, О. Лапко, Л. Кавуненко, Б. Кваснюк, М. Крупка, Б. Маліцький, Л. Мельник, Є. Мішенін, С. Онишко, В. Соловійов, О. Теліженко, Є. Хлобистов та ін.

Однак практика свідчить, що, передусім, залишаються не вирішеними питання щодо системного удосконалення механізму фінансового управління процесами інноваційного розвитку з урахуванням екологічного фактору.

Актуальність зазначених питань зумовила вибір теми дисертаційного дослідження, його мету, завдання та структуру.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана в рамках науково-дослідних робіт Сумського державного університету, зокрема: «Фундаментальні основи формування механізмів забезпечення стійкого розвитку соціально-економічних систем» (№ДР 0106U001939), де автором вдосконалені підходи до формування цільових програм фінансування еколого-інноваційного розвитку економіки; «Формування механізму управління інноваційним підприємництвом екологічного спрямування» (№ДР 0107U004522), де автором запропоновано науково-методичний підхід до формування фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки; «Фінансовий механізм кредитно-інвестиційного забезпечення сталого еколого-економічного розвитку» (№ДР 0106U008510), де автором запропоновані та обґрунтовані методи кредитної підтримки процесів еколого-інноваційного розвитку економіки за допомогою банку розвитку; «Аналіз сучасних концепцій управління НТП та особливостей процесу оновлення

основного капіталу в умовах трансформації економіки України» (№ ДР 0106U008509), де автором проаналізовано еколого-економічні наслідки технологічних зрушень в економіці України.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є розробка науково-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо вдосконалення фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки.

Відповідно до мети дисертаційної роботи були поставлені наступні основні задачі:

- дослідити ознаки і визначити економічну сутність поняття «еколого-інноваційний розвиток економіки»;
- проаналізувати еколого-економічні наслідки технологічних зрушень в економіці України;
- визначити принципи функціонування фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком та визначити напрями його удосконалення;
- сформуувати систему принципів і цілей та на їх основі визначити критерії посилення фінансового стимулювання розвитку еколого-інноваційного потенціалу економіки;
- визначити напрями трансформації системної дії бюджетно-податкових і кредитних важелів фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком;
- розробити науково-методичні підходи до кредитної форми підтримки впровадження інновацій у виробництво, програмно-цільового методу фінансування пріоритетних напрямів досліджень, податкових інструментів стимулювання еколого-інноваційних зрушень, а також фінансового забезпечення трансферу технологій.

Об'єктом дослідження є фінансовий механізм управління еколого-інноваційним розвитком економіки.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають між державними та місцевими органами управління і суб'єктами господарювання з приводу розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів в процесі управління еколого-інноваційним розвитком економіки.

Методи дослідження. У процесі досягнення мети дисертаційного дослідження використані загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, фундаментальні положення загальної економічної теорії, теорії економічного розвитку, еволюційної економіки та економіки природокористування. У роботі використані наступні методи дослідження: системно-еволюційний підхід до осмислення об'єктивних закономірностей еколого-інноваційного розвитку (підрозділ 1.1); порівняльний і статистичний аналізи еколого-економічних наслідків технологічних зрушень економіки України (підрозділ 1.2); діалектичний метод та метод логічного узагальнення при дослідженні особливостей функціонування фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком (підрозділ 1.3); системний підхід та логічний аналіз

при формуванні фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки України (розділ 2); методи графічного й економіко-математичного моделювання стимулюючого впливу фінансових інструментів на процеси еколого-інноваційного розвитку (розділ 3).

Інформаційну базу дослідження склали: законодавчі акти Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні документи міністерств та відомств, інших органів державного управління. Використані офіційні матеріали Державного комітету статистики України, монографії і науково-аналітичні статті вітчизняних і зарубіжних авторів, статистичні матеріали, зібрані безпосередньо автором.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у розвитку існуючих та розробці нових теоретичних і науково-методичних підходів щодо формування і функціонування фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки в сучасних умовах господарювання. Наукова новизна одержаних результатів визначається тим, що:

вперше:

– розроблено науково-методичний підхід до податкового стимулювання еколого-інноваційного розвитку економіки, який полягає в коригуванні нарахованої суми податку на прибуток підприємств в залежності від частки витрат у повній собівартості продукції, пов'язаних з експлуатацією природних ресурсів;

удосконалено:

– систему принципів, цілей та критеріїв фінансового стимулювання розвитку еколого-інноваційного потенціалу економіки, що, на відміну від існуючих, враховують ефективність досягнення кінцевої мети такого розвитку в дії фінансових інструментів;

– науково-методичний підхід до диференціації фінансових відносин у відповідності до стадій еколого-інноваційного розвитку економіки, що, на відміну від існуючих, дає можливість визначити основні напрямки трансформації таких відносин;

– науково-методичні положення щодо розробки цільових програм фінансування еколого-інноваційного розвитку, які, на відміну від існуючих, дозволяють ранжувати цілі та підпрограми в залежності від рівня ефективності досягнення кінцевої мети;

дістали подальшого розвитку:

– сутнісна складова поняття «фінансовий механізм управління еколого-інноваційним розвитком економіки», що, на відміну від існуючих, розуміється як системи дій фінансових методів та важелів, направлених на найбільш ефективний розвиток еколого-інноваційного потенціалу економіки на основі оптимального розподілу його ресурсної складової та їх відповідного правового, інформаційного та нормативного забезпечення;

– науково-методичний підхід до формування структури фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки, який, на

відміну від існуючих, передбачає системне застосування опосередкованих кредитних (програмно-цільове фінансування пріоритетних напрямків розвитку, податкове стимулювання еколого-інноваційного оновлення виробництва, фінансове забезпечення ефективного трансферу технологій) та прямих кредитних інструментів впровадження екологічно орієнтованих інновацій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення, викладені в дисертації, доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій. Вони призначені для використання в процесі формування ефективних методів підтримки екологічно сталого інноваційного розвитку економіки України як на державному, так і на регіональному рівні.

Основні теоретичні і методичні положення дисертаційного дослідження впроваджені у роботу Головного управління економіки Сумської обласної державної адміністрації (довідка № 01/2297 від 29.12.2007 р.), а також у навчальний процес Сумського державного університету (при викладанні дисциплін: «Фінанси», «Інвестування» та «Економіка довкілля» (акт від 27.06.2007 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій автором сформульовано і науково обгрунтовано підходи до удосконалення застосування фінансових методів та інструментів управління еколого-інноваційним розвитком економіки України. Наукові положення, висновки та рекомендації, які виносяться на захист, одержані автором самостійно. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертаційній роботі використані тільки ті положення, що є результатом особистого дослідження автора.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові та практичні положення, висновки і результати дисертаційного дослідження доповідалися, обговорювалися й одержали позитивну оцінку на науково-практичних конференціях, серед яких: Всеукраїнська наукова конференція «Екологічний менеджмент у загальній системі управління» (Суми, 2004 р.); Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Екологія. Людина. Суспільство» (Київ, 2005 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Фінансово-кредитне стимулювання економічного зростання» (Луцьк, 2005 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток економіки в трансформаційний період: глобальний та національний аспекти» (Дніпропетровськ, 2005 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Проблеми та перспективи становлення фінансової системи України» (Севастополь, 2006 р.), Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми економіки та управління підприємствами» (Жовті Води, 2007 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження опубліковані в 17 наукових працях загальним обсягом 7,7 друк. аркушів, з яких особисто автору належать 6,5, у тому числі: 1 розділ у монографії у співавторстві, 10

статей у наукових фахових виданнях (у тому числі 2 у співавторстві), 6 публікацій у збірниках матеріалів конференцій (у тому числі 1 у співавторстві).

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 143 найменувань. Загальний обсяг дисертації становить 181 сторінку, з них повні сторінки займають 5 таблиць, 2 ілюстрації, список використаних джерел – 12 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дисертації, з'ясовано ступінь її дослідженості, сформульовано мету, задачі, об'єкт та предмет дисертаційного дослідження, а також відображено наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів, отриманих автором.

У першому розділі *"Теоретичні основи фінансового управління процесами еколого-інноваційного розвитку економіки"* розглянуто теоретичні засади сучасної концепції еколого-інноваційного розвитку та проаналізовано еколого-економічні наслідки довгострокових технологічних змін в економіці України, з'ясовано особливості функціонування фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки, а також обґрунтовано основні напрямки удосконалення такого механізму.

Змістовний аналіз теорій економічного розвитку дозволив стверджувати, що довгостроковий екологічно стійкий розвиток економіки може відбуватися тільки на умовах постійного підвищення ефективного використання природних ресурсів для розвитку економічного потенціалу. Встановлено, що вирішальну роль при цьому відіграє механізм інноваційного розвитку, який і визначає характер економічної еволюції. З метою відображення здатності економічного потенціалу національної економіки до найбільш повної реалізації на основі екологічно орієнтованих інновацій обґрунтовано необхідність використання категорії «еколого-інноваційний потенціал економіки».

З урахуванням даної категорії автором запропоновано визначати еколого-інноваційний розвиток економіки як процес розвитку еколого-інноваційного потенціалу економіки, де під останнім розуміється забезпечення максимально можливого приросту такого потенціалу за рахунок ефективного використання його ресурсної складової.

Результати проведених досліджень еколого-економічних наслідків довгострокових технологічних змін на макrorівні національної економіки дозволили зробити висновок про багатуокладність економіки України, що, в першу чергу, характеризується все більш зростаючим обсягом вилучення природних ресурсів та забруднення навколишнього середовища.

На основі аналізу встановлено, що еколого-інноваційний розвиток економіки утруднюється через стратегічні помилки в розподілі економічних ресурсів, які перешкоджають впровадженню екологічно орієнтованих інноваційних технологій та підтримують відтворення природоємної структури

економіки. Обґрунтовано необхідність побудови адекватного механізму перерозподілу ресурсної складової еколого-інноваційного потенціалу з метою забезпечення цілеспрямованості розвитку останнього та отримання бажаного економіко-екологічного ефекту.

Виходячи з того, що в ринковій економіці перерозподіл ресурсів опосередковується фінансовими відносинами, обґрунтовано правомірність виокремлення фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки, як самостійної категорії.

Проведений аналіз підходів стосовно ряду проблем загальнотеоретичного характеру про суть і функції фінансового механізму екологізації економіки, і особливо фінансового механізму управління екологізацією економічного розвитку, дає можливість виявити діалектичний взаємозв'язок між процесами еколого-інноваційного розвитку та їх відображенням у функціонуванні фінансового механізму управління таким розвитком.

З урахуванням такого взаємозв'язку в роботі вдосконалено поняття «фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки» як системи дій фінансових методів та важелів на основі відповідного правового, інформаційного та нормативного забезпечення, спрямованих на найбільш ефективний розвиток еколого-інноваційного потенціалу шляхом оптимального перерозподілу його ресурсної складової.

Після детального аналізу фінансових відносин, що виникають в ході еколого-інноваційного розвитку, обґрунтована диференціація таких відносин за стадіями прориву та дифузії, оскільки тут мають місце різні взаємодії фінансів та інновацій. З іншого боку, встановлено необхідність системного фінансового управління одночасно всім комплексом еколого-інноваційного розвитку.

В результаті дослідження методичних засад функціонування фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком встановлено, що діючий механізм не забезпечує адекватного фінансового відображення еколого-інноваційного потенціалу економіки, не в повній мірі відповідає необхідним принципам, і тому вимагає удосконалення. Передусім, це передбачає забезпечення довгострокової адаптивності фінансового механізму управління до особливостей динаміки еколого-інноваційного розвитку.

В роботі доведено, що системний підхід до удосконалення фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком вимагає формування такого механізму на основі відповідності принципам розвитку еколого-інноваційного потенціалу. Визначено, як головні, наступні напрямки удосконалення такого механізму: стимулювання ключових факторів еколого-інноваційного розвитку; здійснення кредитної підтримки перерозподілу ресурсної складової еколого-інноваційного потенціалу на користь новітніх, більш екологічних технологій; формування податкової політики на ринкових умовах та з урахуванням еколого-інноваційного характеру розвитку; фінансове забезпечення розповсюдження відповідних технологій

У другому розділі *«Науково-методичні підходи до формування фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком»* запропоновано та обґрунтовано напрямки удосконалення фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком; запропоновано основні методичні підходи до трансформації бюджетно-податкової та кредитної політик з метою посилення їх системного стимулюючого впливу на процес еколого-інноваційного розвитку економіки.

Обґрунтовано, що для формування адаптивного фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком першочерговим кроком має стати удосконалення системи принципів фінансового стимулювання процесів, що опосередковують такий розвиток. На основі детального аналізу таких принципів, запропоновано виділити з усієї сукупності ті, які забезпечують найбільш повне врахування особливостей об'єкту управління (табл. 1).

Таблиця 1

**Принципи фінансового стимулювання
еколого-інноваційного розвитку економіки**

<i>Принцип</i>	<i>Зміст принципу</i>
Системності	забезпечення системного впливу застосовуваних елементів фінансового механізму управління на всю систему еколого-інноваційного розвитку
Адекватності	забезпечення відповідності застосовуваних інструментів та важелів та результатів їхнього застосування ключовим характеристикам процесів, що протікають в ході еколого-інноваційного розвитку
Економічної доцільності	забезпечення економічної ефективності застосування фінансових інструментів, коли народногосподарські витрати на таке застосування не перевищують отриманого позитивного ефекту або суми збитків, яких вдалося запобігти
Цільової орієнтації	забезпечення відповідності обраних засобів фінансового стимулювання сформованій системі цілей еколого-інноваційного розвитку
Часової орієнтації	забезпечення довгострокової стійкості еколого-інноваційного розвитку
Економічної самостійності	забезпечення поєднання загальнодержавних цілей еколого-інноваційного розвитку економіки з приватними свободами суб'єктів господарювання
Соціально-економічної справедливості	забезпечення однакових умов функціонування для однакових учасників процесу еколого-інноваційного розвитку на основі відповідної уніфікації застосовуваних інструментів

З метою забезпечення принципу цільової орієнтації визначена система цілей фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком. В якості головної мети пропонується розглядати кількісно визначений результат розвитку еколого-інноваційного потенціалу. Критерієм такого результату є приріст потенціалу, який у вартісному вираженні може бути відображений приростом національного доходу на макрорівні економіки та приростом чистого прибутку на рівні підприємств.

До тактичних цілей, що досягаються безпосередньо за допомогою впливу конкретних фінансових інструментів та методів, і, в свою чергу, визначають ступінь реалізації цілей більш високого порядку, були віднесені такі:

- фінансове забезпечення формування розширеного попиту на інновації екологічного спрямування;
- забезпечення фінансової відповідальності за неефективне використання природних ресурсів;
- забезпечення фінансових передумов ефективного трансферу технологій
- акумуляція фінансових ресурсів для фінансування появи інновацій наступного покоління.

Оцінку ефективності дії фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком запропоновано здійснювати через визначення відношення приросту еколого-інноваційного потенціалу до витрат природних ресурсів, понесених для забезпечення такого приросту.

Дослідження особливостей застосування як бюджетно-податкових, так і кредитних інструментів реємується в наступному.

Удосконалення бюджетних інструментів регулювання еколого-інноваційного розвитку вбачається в підвищенні ефективності використання обмежених бюджетних коштів, що може бути досягнуто виключно шляхом переходу до програмно-цільових методів організації фінансового управління таким розвитком. Це забезпечить відповідність як розробленій системі принципів, цілей та критеріїв, так і новій парадигмі фінансового управління.

Актуальним напрямком такого удосконалення є використання процедури відбору цільових програм фінансування еколого-інноваційного розвитку на основі використання критерію приросту еколого-інноваційного потенціалу економіки. При цьому показник питомого вкладу кожної програми в загальний приріст потенціалу дозволяє ранжувати цілі нижчих рівнів відносно їх пріоритетності щодо забезпечення досягнення головної мети. В роботі таке ранжування здійснено за допомогою дерева цілей, де найнижчий рівень складають типові цілі програм еколого-інноваційного розвитку, яким для зручності розрахунків присвоєно певний номер (наприклад, програмна ціль №1 – зниження витрат органічних енергоресурсів на одиницю ВВП). Інтервали значень пріоритетності програмних цілей визначені, виходячи з того, що сума коефіцієнтів пріоритетності в межах кожного куща дерева цілей повинна дорівнювати одиниці (табл. 2).

Таблиця 2

Ранжування цілей програм еколого-інноваційного розвитку

Ранг	Інтервал значень пріоритетності цілей	Цілі програм				
		1	2	3	...	N
1	0,91 - 1	+				
2	0,81 - 0,9					+
3	0,71 - 0,8		+			
...						
10	0 - 0,1			+		

Обґрунтовано необхідність впровадження фінансового механізму посилення стимулюючої ролі податкових інструментів як з точки зору

інноваційної спрямованості економічного розвитку, так і з точки зору екологічних нормативів. Метою таких податків є не наповнення бюджету, а насамперед, врегулювання процесу руху економічних ресурсів і направлення їх до інноваційних виробництв.

Однією з основних цілей удосконалення податкової політики визначено забезпечення фінансової відповідальності за неефективне використання природно-ресурсного потенціалу в порівнянні з суспільно-необхідним рівнем. Запропоновано методичний підхід до диференціації оподаткування прибутку підприємств шляхом коригування нарахованої суми податку на прибуток підприємств в залежності від частки природоексплуатаційних витрат у повній собівартості продукції.

Запропонований методичний підхід пропонується реалізувати за наступним алгоритмом.

1. Період оновлення основної технології (T_i) визначається для конкретного виробництва на основі аналізу статистичних даних та з урахуванням екологічних факторів. При цьому прогнозується поява протягом даного періоду еколого-інноваційної технології, що характеризується, зокрема, меншою часткою витрат, пов'язаних з експлуатацією природних ресурсів, у повній собівартості продукції. З метою забезпечення порівнюваності варіантів горизонт аналізу T пропонується приймати рівним nT_i .

2. Частка витрат, пов'язаних з експлуатацією природних ресурсів, у повній собівартості продукції розраховується як середнє за весь період T значення, зважене за величиною таких витрат, для еколого-інноваційної технології:

$$\bar{\alpha} = \sum_{t=1}^T \alpha_t * \gamma_t, \quad (1)$$

де $\bar{\alpha}$ – середньозважена частка витрат, пов'язаних з експлуатацією природних ресурсів, у повній собівартості продукції за весь період T ;

α_t – частка витрат, пов'язаних з експлуатацією природних ресурсів, у повній собівартості продукції в періоді t ;

γ_t – параметр зваження в періоді t ;

T – тривалість функціонування виробництва, років.

Для визначення α_t та γ_t автором запропоновано формули:

$$\alpha_t = \frac{B_{pt} + \Pi_{pt} + \Pi_{zt}}{B_t}, \quad (2)$$

де B_{pt} – витрати на придбання мінерально-сировинних ресурсів, що включені до складу повної собівартості виробництва в періоді t , грн;

Π_{pt} – платежі за використання природних ресурсів (наприклад, водних), що включені до складу повної собівартості виробництва в періоді t , грн;

Π_{zt} – платежі за забруднення, що включені до складу повної собівартості виробництва в періоді t , грн;

B_t – повна собівартість виробництва в періоді t , грн;

$$\gamma_t = \frac{B_{pt} + \Pi_{pt} + \Pi_{st}}{\sum_{t=1}^T (B_{pt} + \Pi_{pt} + \Pi_{st})} . \quad (3)$$

Автором обґрунтовано можливість прийняття отриманого значення $\bar{\alpha}$ в якості базового рівня для будь-якого аналогічного виробництва (α^n).

3. Сума оподаткованого прибутку (Π_t) та фактичне значення частки природоексплуатаційних витрат у повній собівартості продукції (α^{ϕ}) визначається для аналогічного виробництва, починаючи з періоду $t = T_i + 1$.

4. Корируючий коефіцієнт (k_t) розраховується як співвідношення фактичного значення та базового рівня частки природоексплуатаційних витрат у повній собівартості продукції для даного виробництва:

$$k_t = \frac{\alpha_t^{\phi}}{\alpha^n} . \quad (4)$$

5. Сума податку на прибуток у відповідному періоді t розраховується за формулою:

$$ПП_t = \Pi_t * C_t * k_t , \quad (5)$$

де $ПП_t$ – сума податку на прибуток, нарахована в періоді t , грн;

Π_t – сума прибутку до оподаткування в періоді t , грн;

C_t – ставка податку на прибуток в періоді t ;

k_t – корируючий коефіцієнт в періоді t .

Рівень податкового навантаження на виробництво при застосуванні запропонованого підходу залежатиме від ступеню реалізації одночасно двох складових еколого-інноваційного потенціалу економіки: від рівня новизни (інноваційності) технології виробництва та рівня споживання природних ресурсів (екологічності). В результаті за рахунок зниження витрат природних ресурсів, підприємство, яке вчасно перейде на використання екологічно орієнтованої інноваційної технології, отримає за весь період функціонування виробництва більшу кумулятивну суму чистих прибутків, приведених на початок першого року функціонування.

Це сприятиме підвищенню інтегральної ефективності розвитку економічної системи. З іншого боку, економічні системи з порівняно вищим рівнем ефективності є більш привабливими для вкладення капіталу, що створює умови для перерозподілу ресурсів на їх користь.

Встановлено, що кредитне забезпечення, насамперед, повинно виконувати роль інструментів управління еколого-інноваційним розвитком економіки. Обґрунтовано точку зору, згідно якої кредитні інструменти в умовах еколого-

інноваційного розвитку виконують виключно важливу функцію забезпечення перерозподілу ресурсної складової еколого-інноваційного потенціалу.

В якості удосконалення кредитної політики стимулювання еколого-інноваційного розвитку запропоновано створення державного банку розвитку, до головних функцій якого віднесено здійснення централізованого фінансового управління процесами екологізації виробництва на інноваційній основі та забезпечення їх пільгової кредитної підтримки (табл. 3).

Таблиця 3

Визначення пільгових відсоткових ставок кредитної підтримки еколого-інноваційного розвитку

<i>Ранг цілі</i>	<i>Інтервал значень пріоритетності цілей</i>	<i>Діапазон відсоткових ставок, %</i>
1	0,91 – 1	0 – 2
2	0,81 – 0,9	
3	0,71 – 0,8	2 – 4
4	0,61 – 0,7	
...
10	0 – 0,1	8 – 10

Реалізація функції централізації управління еколого-інноваційним розвитком здійснюватиметься у формі вибору адекватної системи загального фінансового механізму шляхом комплексного поєднання дії конкретних фінансових інструментів – кредитної підтримки, програмно-цільового фінансування еколого-інноваційних процесів, їх податкового стимулювання, фінансового забезпечення трансферу технологій тощо.

У третьому розділі **«Практичні аспекти удосконалення фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки»** запропоновані науково-методичні рекомендації щодо практичної реалізації зазначених вище напрямків удосконалення кредитної підтримки процесів еколого-інноваційного розвитку через функціонування банку розвитку; програмно-цільового фінансування; податкового стимулювання підвищення ефективності використання ресурсів за допомогою коригування суми податку на прибуток; фінансового забезпечення механізму трансферу технологій.

Доведено, що функціонування державного банку розвитку, який зосередить на собі функції централізації управління, дозволить забезпечити відповідну фінансову підтримку еколого-інноваційного розвитку без порушення його вихідних принципів.

Практична реалізація функції пільгового кредитування довгострокових еколого-інноваційних проектів полягає у зменшенні вартості позикових ресурсів – зниженні ставки відсотків за користування кредитними коштами. Розмір зниження відсотків має залежати від питомого вкладу результатів даного проекту в загальний приріст еколого-інноваційного потенціалу. Таким чином, основним критерієм диференціації ставки відсотків за кредитами банку розвитку

є потрапляння цілі програми, що претендує на кредитну підтримку, в чітко визначений інтервал значень пріоритетності. Визначення таких інтервалів та ранжування проектів здійснюється в рамках програмно-цільового методу фінансування еколого-інноваційного розвитку.

Метою цільової бюджетної програми фінансування еколого-інноваційного розвитку в даному випадку виступає конкретна величина приросту національного доходу в процесі переходу до більш інноваційних технологій задоволення потреб суспільства. При цьому сам програмний характер досягнення такої цілі передбачатиме її детермінованість від досягнення цілей нижчого ієрархічного рівня – економії ресурсної складової економічного потенціалу, зокрема, природних ресурсів.

Доведено, що типовий алгоритм програмно-цільового методу фінансування бюджетних видатків на цілі еколого-інноваційного розвитку має складатися з наступних етапів (рис. 1).

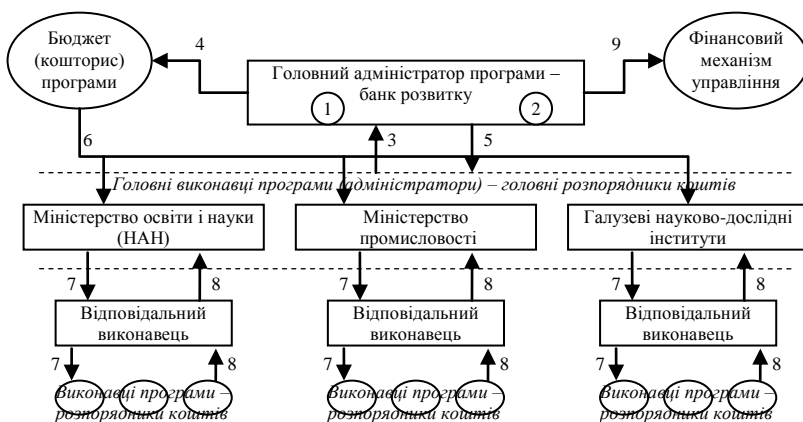

Рис. 1. Блок-схема програмно-цільового фінансування:

- 1 – формулювання загальної мети та планування ходу виконання програми;
- 2 – визначення головних виконавців програми;
- 3 – надання інформації про цілі, завдання діяльності щодо досягнення загальної мети, а також конкретні заходи, що будуть направлені на реалізацію завдань, та необхідні для цього ресурси (фактично – запит на фінансування);
- 4 – затвердження загального бюджету (кошторису) програми, формування джерел фінансових ресурсів та визначення ліміту коштів для фінансування програми на поточний рік;
- 5 – затвердження Паспорту адміністратора, в якому зазначаються цілі, завдання, способи та терміни виконання, а також очікувані результати та ліміти коштів на їх досягнення (в тому числі – затвердження кошторису);
- 6 – отримання асигнувань в межах затверджених на рік лімітів коштів;
- 7 – доведення завдань та лімітів коштів до виконавців програми;
- 8 – контроль за результатами виконання програми;
- 9 – коригування фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки.

1. Визначення загальної мети та організаційної структури програми (на весь період її реалізації).
2. Визначення загального бюджету програми.
3. Розподіл витрат між головними виконавцями програми.
4. Виконання та контроль за виконанням програми.

В роботі здійснено практичну перевірку розробленого методичного підходу до податкового стимулювання еколого-інноваційного розвитку економіки через коригування нарахованої суми податку на прибуток підприємств в залежності від частки витрат, пов'язаних з експлуатацією природних ресурсів, у повній собівартості продукції. В даному випадку порівнювалися результати застосування традиційної схеми оподаткування за ставкою 25% та оподаткування за ставкою 25% з урахуванням коригуючого коефіцієнту з метою стимулювання переходу на більш екологічну інноваційну технологію перекачування газу.

Відповідно до запропонованої методики на першому етапі встановлено, що для даного виробництва період оновлення основної технології з урахуванням екологічного фактору складає 7 років, та визначено еколого-інноваційну технологію, перехід на яку буде стимулюватися, починаючи з 8-го року. Горизонт аналізу прийнято рівним 14 років.

На другому етапі на основі даних щодо застосування еколого-інноваційної технології на виробництві за формулою (1) визначено базовий рівень частки витрат, пов'язаних з експлуатацією природних ресурсів, у повній собівартості продукції.

На слідуючих етапах, починаючи з 8-го року, здійснено розрахунок фактичних рівнів частки витрат, пов'язаних з експлуатацією природних ресурсів, у повній собівартості продукції; відповідних коригуючих коефіцієнтів; сум податку на прибуток та кумулятивного приведеного чистого прибутку для випадків заміни та без заміни технології (рис. 2, табл. 4).

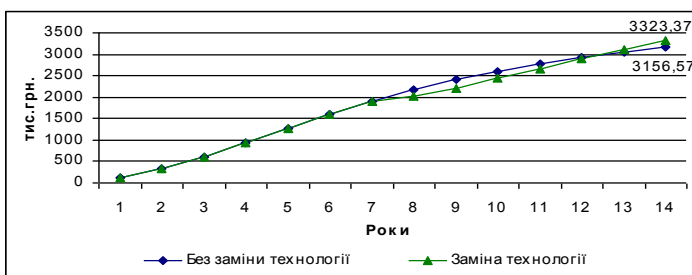

Рис. 2. Кумулятивний приведений чистий прибуток

Результати розрахунків свідчать, що в умовах функціонування запропонованого фінансового механізму підприємство, яке здійснює вчасну еколого-інноваційну заміну технологій виробництва, отримує більшу суму

накопиченого чистого прибутку, ніж якщо такої заміни не відбувається. Підвищення прибутковості виробництва, в свою чергу, прискорює процеси перерозподілу економічних ресурсів на користь таких виробництв.

Таблиця 4

Результати практичної перевірки розробленого підходу до податкового стимулювання еколого-інноваційної заміни технологій виробництва, тис. грн.

<i>Показник</i>	<i>Варіант без заміни технологій</i>	<i>Варіант заміни технологій</i>	<i>Відхилення</i>
Прибуток до оподаткування	4 393,47	4 391,59	-1,88
Податок на прибуток за ставкою 25%	1 098,37	1 097,90	-0,47
Чистий прибуток (25%)	3 295,11	3 293,69	-1,42
Податок на прибуток за ставкою 25% з урахуванням коригуючого коефіцієнту	1 236,90	1 068,22	-168,68
Чистий прибуток (25% з урахуванням коригуючого коефіцієнту)	3 156,57	3 323,37	166,7

Обґрунтовано, що суму зменшення податкових надходжень до бюджету можна розглядати як державне фінансування еколого-інноваційного розвитку, оскільки ці кошти направляються на екологічно спрямовану модернізацію виробництва.

Доведено, що ефект від застосування розроблених заходів фінансового управління виникає лише в тому випадку, коли процес екологічно спрямованих технологічних змін охоплюватиме всю економіку. Обґрунтовано, що найбільш адаптованим до зазначених цілей є механізм фінансового забезпечення трансферу еколого-інноваційних технологій на основі об'єктивного відображення величини еколого-економічного ефекту у процесі ліцензійної торгівлі.

Інтегральним результатом удосконалення фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки виступає оптимальне підвищення ефективності використання природних ресурсів та зниження забруднення навколишнього середовища на існуючій фінансовій базі.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичні узагальнення та представлено авторське вирішення важливої науково-прикладної задачі, що полягає в розробленні та науковому обґрунтуванні методичних підходів до удосконалення фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки.

Результати дослідження є підставою для наступних висновків.

1. Еколого-інноваційний розвиток економіки, який вирішує об'єктивну суперечність між економічним ростом та існуючими екологічними обмеженнями, пропонується розуміти як процес розвитку еколого-інноваційного потенціалу економіки, що результується в забезпеченні максимально можливого

приросту такого потенціалу за рахунок ефективного використання його ресурсної складової.

2. Проведений аналіз еколого-економічних наслідків довгострокових технологічних зрушень в економіці України виявив ряд недоліків у стратегічному управлінні розподілом економічних ресурсів, подолання яких насамперед, вимагає удосконалення фінансового механізму управління розвитком економіки у напрямку забезпечення його адекватності особливостям еколого-інноваційного характеру такого розвитку.

3. Осмислення сутності фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком на основі системного аналізу дозволило удосконалити методичні підходи до диференціації фінансових відносин за стадіями такого розвитку, що дало можливість визначити основні напрямки їх трансформації.

4. Ґрунтуючись на системному підході, автором удосконалено систему принципів, цілей та критеріїв стимулюючого фінансового впливу на зазначені процеси на основі врахування їх властивостей.

5. На основі критичного аналізу наявної бюджетної політики підтримки еколого-інноваційних процесів в Україні обґрунтовано перехід до програмно-цільового методу фінансування пріоритетних напрямків розвитку. Удосконалено механізм розробки цільових програм, який за допомогою процедури ранжування та комплексного поєднання таких програм дозволяє досягати максимального приросту еколого-інноваційного потенціалу економіки.

6. Запропонований методичний підхід до удосконалення податкового стимулювання еколого-інноваційного розвитку на основі коригування нарахованої суми податку на прибуток відносно еколого-інноваційного рівня виробництва. Розроблено відповідний алгоритм такого коригування.

7. Доведено важливість кредитних форм перерозподілу ресурсної складової еколого-інноваційного потенціалу економіки. Для цього в якості удосконалення відповідної кредитної політики запропоновано створення державного банку розвитку, який, в першу чергу, зосередить на собі функцію централізованого фінансового управління процесами еколого-інноваційного розвитку.

8. Обґрунтовано науково-методичні рекомендації щодо системного застосування інструментів фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки: програмно-цільового методу фінансування пріоритетних напрямків розвитку; функціонування банку розвитку як центрального інституту управління та пільгового кредитування такого розвитку; податкового стимулювання екологічно орієнтованого інноваційного оновлення виробництва; механізму фінансового забезпечення інтенсифікації трансферу технологій.

9. В роботі проведено практичну перевірку запропонованих удосконалень фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком, що дають можливість досягати більшого приросту еколого-інноваційного потенціалу економіки за менших витрат природних ресурсів.

ПЕРЕЛІК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ***Розділи монографій***

1. Боронос В.Г., Савченко К.В. Критерії вдосконалення фінансового механізму управління інноваційним розвитком екологічного спрямування // Проблеми управління інноваційним підприємництвом екологічного спрямування: Монографія / За заг. ред. О.В. Прокопенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – С. 202-224.

Особистий внесок: запропоновано науково-методичний підхід до формування комплексу елементів фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки.

Статті у наукових фахових виданнях

2. Савченко К.В. Формирование понятийного аппарата в исследованиях финансового механизма экологического развития экономики / К.В. Савченко // Вісник Сумського державного університету. – 2003. – № 6. – С. 148–152.

3. Савченко К.В. Финансовый механизм управления инновационным развитием / К.В. Савченко // Механізм регулювання економіки. – 2004. – №3. – С. 212–217.

4. Савченко К.В. К вопросу о долгосрочном эколого-ориентированном развитии экономики / К.В. Савченко // Вісник Сумського державного університету. – 2004. – № 6. – С. 135–142.

5. Антонюк Н.А., Савченко К.В. Научно-производственный цикл как элемент управления научно-техническим прогрессом / Н.А. Антонюк, К.В. Савченко // Механізм регулювання економіки. – 2005. – №2. – С. 202–206.

Особистий внесок: визначено особливості фінансових відносин на різних стадіях науково-виробничого циклу.

6. Савченко К.В. Фінансово-кредитне забезпечення інноваційних процесів в контексті довгострокового еколого-економічного розвитку / К.В. Савченко // Механізм регулювання економіки. – 2005. – №3. – С. 107–115.

7. Савченко К.В. Системний підхід до розробки критеріїв фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки / К.В. Савченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2005. – № 2. – С. 87–99.

8. Боронос В.Г., Савченко К.В. Концептуальні засади програмно-цільового методу фінансування еколого-інноваційного розвитку / В.Г. Боронос, К.В. Савченко // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2006. – № 1. – С. 83–90.

Особистий внесок: обґрунтовано алгоритм формування цільових програм фінансування еколого-інноваційного розвитку.

9. Савченко К.В. Механізм довгострокового кредитування еколого-інноваційних проектів за допомогою банку розвитку / К.В. Савченко //

Економіка: проблеми теорії та практики: Зб. наук. праць. – Дніпропетровськ, ДНУ, 2006. – Вип. 219, Том II. – С. 445–452.

10. Савченко К.В. Податок на понаднормативні витрати ресурсів у механізмі управління еколого-інноваційним розвитком / К.В. Савченко // Проблеми раціонального використання соціально-економічного і природно-ресурсного потенціалу регіону, фінансова політика і інвестиції. – Рівне: Національний університет водного господарства та природокористування, 2007.– Вип. 13, №3. – С. 125–134.

11. Савченко К.В. Удосконалення застосування податкових інструментів в управлінні еколого-інноваційним розвитком економіки / К.В. Савченко // Вісник Севастопольського національного технічного університету. Вип. 81: Економіка і фінанси: Зб. наук. праць. – 2007. – С. 193–200.

Матеріали наукових конференцій

12. Савченко К.В. Инновации и устойчивое экономическое развитие : тези четвертої щорічної Всеукр. наук. конф. [«Екологічний менеджмент у загальній системі управління»], (Суми, 22–23 квіт. 2004 р.) / М-во освіти і науки України, Сумс. держ. ун-т [та ін.]. – Суми: СумДУ. – 2004. – С. 93–96.

13. Савченко К.В. Деякі аспекти удосконалення фінансового механізму природокористування : зб. тез доповідей VIII Міжнар. наук.-практ. конф. Студентів, аспірантів та молодих вчених [«Екологія. Людина. Суспільство»], (Київ, 11–13 трав. 2005 р.) / Нац. техн. ун-т України «КПІ». – Київ: НТУУ «КПІ», 2005. – С. 191.

14. Савченко К.В., Антонюк Н.А. Трансфер технологій в системі управління інноваційним розвитком: фінансовий аспект : матеріали XI міжнар. наук.-практ. конф. [«Фінансово-кредитне стимулювання економічного зростання»], (Луцьк, 3–5 черв. 2005 р.) / Волин. держ. ун-т ім. Лесі Українки, Волин. обл. держ. адм. – Луцьк: РВВ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки. – С. 432–438. *Особистий внесок: удосконалення методів фінансового забезпечення трансферу інноваційних технологій екологічного спрямування.*

15. Савченко К.В. Финансовый механизм управления инновационным развитием экономики как элемент макроэкономической политики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [«Розвиток економіки в трансформаційний період: глобальний та національний аспекти»], (Запоріжжя, 20 квіт. 2005 р.) / Запор. нац. ун-т. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – С. 122–125, [2].

16. Савченко К.В. Роль банку розвитку у фінансовій системі України : матеріали IX Всеукр. науч.-практ. конф. студентів, аспірантів и молодих ученых [«Проблеми і перспективи становлення фінансової системи України»], (Севастополь, 11–14 жовт. 2006 р.) / М-во освіти і науки України, Севаст. нац. техн. ун-т. – Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2006. – С. 37–38.

17. Савченко К.В. Удосконалення фінансового механізму управління розвитком економіки в контексті сучасних екологічних проблем : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [«Сучасні проблеми економіки та управління

підприємствами»], Наука і освіта. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2007. – С. 251-255, [3].

АНОТАЦІЯ

Савченко К.В. Удосконалення фінансового механізму управління еколого-інноваційним розвитком економіки. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.06 – економіка природокористування та охорони навколишнього середовища, Сумський державний університет, Суми, 2008.

У дисертації систематизовано існуючі підходи до розуміння сутності еколого-інноваційного розвитку економіки з виділенням категорії «еколого-інноваційного потенціалу економіки», на основі чого проаналізовано теоретичні та методичні підходи щодо удосконалення фінансового механізму управління таким розвитком.

Поглиблено концептуальні засади формування системи принципів, цілей та критеріїв забезпечення адекватності фінансового механізму управління особливостям еколого-інноваційного розвитку. Для оптимального перерозподілу ресурсної складової обґрунтовано необхідність системного застосування бюджетно-податкових та кредитних інструментів управління. Враховуючи роль кредиту у такому перерозподілі, у роботі запропоновано використання інституту банку розвитку як центрального суб'єкта фінансового управління еколого-інноваційним розвитком. З метою забезпечення досягнення максимального приросту еколого-інноваційного потенціалу економіки у роботі удосконалено механізм формування оптимального набору цільових програм фінансування, запропоновано методичний підхід до податкового стимулювання процесів еколого-інноваційного розвитку, дістали подальшого розвитку підходи до фінансового забезпечення трансферу еколого-інноваційних технологій.

Ключові слова: еколого-інноваційний розвиток, еколого-інноваційний потенціал економіки, фінансовий механізм управління, перерозподіл ресурсної складової, системне застосування, кредитне забезпечення, програмно-цільове фінансування, податкове стимулювання, трансфер технологій.

АННОТАЦИЯ

Савченко К.В. Усовершенствование финансового механизма управления эколого-инновационным развитием экономики. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.06 – экономика природопользования и охраны окружающей среды, Сумский государственный университет, Сумы, 2008.

Обеспечение долгосрочного экологически устойчивого развития экономики должно базироваться на инновационном характере экономической эволюции с преимущественным учетом экологических факторов. Понимание

характера процессов эколого-инновационного развития обуславливает необходимость их целостного отражения в построении адекватных механизмов управления.

В диссертационной работе исследованы теоретические и практические подходы к усовершенствованию финансового механизма управления эколого-инновационным развитием экономики, обоснована необходимость такого усовершенствования путем динамической адаптации механизма к особенностям объекта управления.

Исходя из понимания эколого-инновационного развития, прежде всего, как развития эколого-инновационного потенциала экономики, проанализированы экологические и экономические последствия технологических преобразований в экономике Украины. Установлено, что главной причиной негативного характера таких последствий являются стратегические ошибки в перераспределении ресурсной составляющей экономического потенциала.

Углублены сущность и содержание понятия «финансовый механизм управления эколого-инновационным развитием экономики», который предлагается понимать как систему действий финансовых методов и рычагов на основе соответствующего правового, информационного и нормативного обеспечения, направленных на наиболее эффективное развитие эколого-инновационного потенциала экономики путем оптимального перераспределения ресурсной составляющей этого потенциала. Это позволило автору на основе системного анализа финансовых отношений, которые возникают в ходе эколого-инновационного развития, определить основные направления их трансформации под влиянием изменений в финансовом механизме управления.

В диссертации усовершенствована система принципов, целей и критериев финансового стимулирования развития эколого-инновационного потенциала, которая позволяет более полно учитывать особенности такого развития при формировании комплекса соответствующих инструментов. В качестве главной цели финансового механизма управления эколого-инновационным развитием предложено использовать показатель прироста эколого-инновационного потенциала экономики.

Для наиболее эффективного достижения обозначенной цели автором предложен подход к формированию адаптивного финансового механизма управления на основе гибкого системного применения бюджетно-налоговых и кредитных инструментов.

В ходе диссертационного исследования доказано необходимость использования кредитных форм перераспределения ресурсов. Предложены усовершенствования механизма льготной кредитной поддержки реализации инноваций экологической направленности на основе зависимости размера процентной ставки по кредитам от уровня обеспечиваемого удельного прироста эколого-инновационного потенциала.

С этой целью усовершенствован механизм разработки целевых программ финансирования эколого-инновационного развития, который позволяет формировать совокупность программ, обеспечивающих максимальный интегральный прирост потенциала. Основой такого подхода является процедура ранжирования программ по интервалам уровня обеспечиваемого удельного прироста эколого-инновационного потенциала. Это позволяет не только максимизировать результат, но и сократить время на его достижение при одновременном снижении расходов ресурсов.

Налоговое стимулирование эколого-инновационного развития предложено осуществлять с помощью методического подхода, который позволяет корректировать начисленную сумму налога на прибыль предприятий в зависимости от эколого-инновационного уровня производства. В качестве критерия такого уровня предложено использовать показатель доли затрат, связанных с эксплуатацией природных ресурсов, в полной себестоимости продукции относительно стадий жизненного цикла технологии производства. Такой подход обеспечивает увеличение налога на прибыль для предприятий, которые вовремя не перешли на использование инновационной технологии производства, обеспечивающей удовлетворение тех же потребностей при более низких общественно-необходимых затратах природных ресурсов. В данном случае более эффективным с точки зрения как предприятия, так и общества будет эколого-инновационная замена технологии производства.

С целью поддержки комплексности действия финансового механизма управления эколого-инновационным развитием экономики в работе предложены подходы к усовершенствованию финансового обеспечения трансфера эколого-инновационных технологий, в частности, на основе учета экологических факторов в торговле лицензиями.

Ключевые слова: эколого-инновационное развитие, эколого-инновационный потенциал экономики, финансовый механизм управления, перераспределение ресурсной составляющей, системное применение, кредитное обеспечение, программно-целевое финансирование, налоговое стимулирование, трансфер технологий.

SUMMARY

Savchenko K.V. The improvement of financial mechanism of management of ecologically-innovational development of economy. – The manuscript.

The dissertation on competition of a scientific degree of economic sciences candidate on a speciality 08.00.06 – Economic of nature use and environmental protection, Sumy State University, Sumy, 2008.

In dissertation existing approaches to understanding of essence of ecological-innovative development of economy are systematized with a selection the category of «ecological-innovative potential of economy», on the basis of what theoretical and methodical approaches to the improvement of financial mechanism of management of such development are analysed.

Conceptual principles of forming of the system of principles, aims and criteria of providing of adequacy of financial mechanism of management the features of ecological-innovative development are deep. For the optimum redistribution of resource constituent the necessity of system application of instruments of budgetary-taxes and credits of management is grounded. Taking into account a credit role in such redistribution, the use of institute of bank of development is offered as a central subject of financial management ecological-innovative development. With the purpose of providing of achieving the maximal increase of ecological-innovative potential of economy the mechanism of forming of optimum set of the having a special target programs of financing is improved in work, methodical approach to tax stimulation of processes of ecological-innovative development is offered, got subsequent development approaches to the financial providing of transfer of ecological-innovative technologies.

Key words: ecological-innovative development, ecological-innovative potential of economy, financial mechanism of management, redistribution of resource, system application, credit providing, target programs financing, tax stimulation, transfer of technologies.

Підписано до друку 13.05.2008. Формат 60x90/16.
Обл.-вид. арк. 0,9. Наклад 100 прим.
Ум. друк. арк. 1,2. Замовлення №

Папір ксероксний.
Гарнітура Times New Roman Cyr.

Вид-во СумДУ. Свідоцтво ДК № 3062 від 17.12.2007 р.
40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2.
Друкарня СумДУ, 40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2.